ఆత్మసమర్పణం

శ్రీ వే. రాధాకృష్ణమూర్తి

సహానుభూతి, ప్రేమ—ఈరెండూ కలిసినప్పుడు వేదనా సముద్రంలో తుపాను రేగుతుంది. ఆ తుపానులో ధైర్యము, సహనము అనే శిథిలమైన నావ ఎంత ఆపినా ఆగదు. దానిని ఒడ్డుకు చేర్చడం కష్టం. ఆ కన్నీటి మహాసముద్రంలో మునిగి లీనమై పోతుంది. అయితే సముద్రం? అది దానిదారిని రెట్టింపు వేగంతో, ఆవేశంతో, విఘ్నాలను, అడ్డంకులను దాటుకుంటూ ప్రళయ గర్జనాలతో ప్రవహించుకుంటూ వెళ్లిపోతుంది.

చీకటిపడింది. అయినా ఇంకా ఆమె అలాగే ఏదో ఆలోచనలో మగ్నమయిపోయి నిలబడి వున్నది. మెల్ల మెల్లగా పట్నంలో దీపాలుగూడా వెలిగాయి. అయినా ఆమె ఆలోచనకు అంతము అనేది కనబడలేదు.

ఇంతలో ఎవరో పిలిచారు

'ఒదినా'

రజని ఉలిక్కిపడి వెనకకుతిరిగి చూచింది. ఆమె చిన్న ఆడబడుచు తార నిలబడి నవ్వుతూవుంది.

'ఒదినా! ఎవరినిగురించి ఇంతగా ఆలోచిస్తున్నావు?'

రజనిని బలవంతంగా కూర్చోబెడుతూ అన్నది. జవాబుగా రజని కేవలం కమలాల్లాంటి కండ్లనుండి ముత్యాల్లాంటి రెండు కన్నీటిచుక్కల్ని రాల్చింది.

'ఒదినా! ఏడుస్తున్నావా? ఏమిజరిగింది?'

'ఏమీ జరగలేదు తారా.'

'కాదు, కాదు, నీ యీ అబద్ధాల్ని నమ్మేటందుకు నేనంత అమాయకురాలను కాను. వెళ్లి అన్నయ్యతో...............'

'వద్దు, తారా, వద్దు, నీవు వెళ్లితే నేనింక నీతో మాట్లాడను' అని రజని వెళుతూన్న తారను ఆపుజేసింది.

'ఏం ఒదినా! అన్నయ్యతో చెపితే ఏమయినా గోలఅవుతుందా?'—తార స్వరంలో తెలుసుకుందామనే కుతూహలముంది.

'నా ఏడ్పును లెక్కజేసేటందుకు నేను నీలాంటి అందగత్తెనూ కాదు—'కన్నీటితోనే నవ్వుతూ అన్నది రజని.

'వెళ్లు ఒదినా, నీవు చాలా చెడ్డదానివి' అంటూ తార సిగ్గుతో అక్కడనుండి పరుగిడి వెళ్లిపోయింది.

ఒదిన అన్నమాట తారహృదయంలో తుపానును లేవదీసింది. ఇన్నిరోజులయిన తర్వాత ఒదిన ఇంత దుఃఖంగా ఎందుకుంటూవున్నదో, తనఅన్న ఒదినకు యింత దూర దూరంగా ఎందుకుంటూన్నాడో

తెలుసుకున్నది. తార హృదయం అన్నను ధిక్కరించింది. అన్నయ్య ఎంత హృదయహీనుడు...కాని ఒదిన ఎంత ఉదారహృదయ!......ఎంత సహనశీల!...ఎంత దుఃఖిని!

♦ ♦ ♦ ♦

'అబ్బాయీ, అరుణ్! నీవింత దుఃఖంగా ఎందుకు వుంటూన్నావు? కోడలి సంగతేనా, నాయనా! వాళ్లదేముంది. వాళ్లంతా కాలిచెప్పుల్లాంటి వారు. ఒకటి పాతబడితే విడిచి రెండో క్రొత్తదాన్ని ధరిస్తాం. నేడే నీకు రెండో పెండ్లి చేస్తాను. ఆ అమ్మాయిని చూచావుగదూ...వాళ్లఇంట్లో పెండ్లికికూడా వచ్చింది. ఢిల్లీలోవున్న డాక్టరుగారి అమ్మాయి ఆ అమ్మాయి. తల్లి ఎవరయినా పిల్లవాడుంటే తెలియజెప్పమనికూడా చెప్పింది'

'కాదు, అమ్మా, రజని వున్నది గదా! ఆమె వుండగానే ఇంకెవరిని...?...'

'దానితో నీ కెందుకు...?...నీవువెళ్లి ఆ అమ్మాయిని చూచిరా. అంతే. నేను తక్కినదంతా చూచుకుంటాను. నేడే వుత్తరంగూడా వ్రాస్తాను.'

'కాని అమ్మా...పాపం......'

'కాని, గీని, పాపం, గీపం,...ఏమీలేదు.'

'అయితే సరే లే అమ్మా, నాల్గయిదు రోజులయిన తర్వాత వెళ్తాను.'

దర్వాజా వెనకాల నిలబడి రజని అంతా విన్నది. ఒక్కసారి కంపించిపోయింది. తెగిపోయిన తీగలా వెళ్లి మంచంమీద పడిపోయింది.

'ఒదినా!' తార గదిలోకి ప్రవేశిస్తూ అన్నది.

రజనిముఖాన్ని బలవంతంగా పైకిఎత్తుతూ తార మరల పిల్చింది. 'ఒదినా!'

'..............................'

'అరే, ఏడుస్తూన్నావా? ఏమయింది ఒదినా, చెప్పవూ...?'

రజని ఏమీ మాట్లాడక తారఒడిలో ముఖం దాచుకొని ఎక్కువగా ఏడ్వటం ఆరంభించింది.

తార, రజని ఇద్దరూ ఏడ్వసాగారు.

రజని ఏడుపుకు అర్థం కనపడుతున్నది. ప్రేమమయమయిన తార ఒడిలో తలదాచుకొని క్షణం—ఒక్కక్షణంకాలం—ఏడిస్తే ఆమె హృదయం తేలికవుతుంది.

కాని తార ఏడుపుకు ఉద్దేశ్యం? ఏమో అర్థంకావడంలేదు. బహుశా ఒదినగారి కన్నీటిధారను చూస్తే ఆమె కళ్లనుండి గూడా కన్నీళ్లు ఉప్పొంగి ఉండవచ్చు.

♦ ♦ ♦ ♦

'వినలేదా రజనీ? నా గుడ్డల్ని సర్దమని ఎంతసేపయింది చెప్పి. కొంచెం బైటకు వెళ్లాలి'

'ఎక్కడికి వెళుతున్నారు?' భయపడుతూ భయపడుతూ రజని అడిగింది.

'చెప్పేశానుగదూ, బైటకొంచెం పనివున్నది. తొందరగా వెళ్లాలి, అని'

'నేనుగూడ వస్తాను'

'వద్దు, వద్దు... నేను ఇంకో... వేరేపనిమీద వెళుతూన్నాను. నిన్నుగూడా తీసుకొని ఎక్కడెక్కడికి తిరిగేది!' అంటూ అరుణ్ తొందరగా బైటకు వెళ్లిపోయాడు. రజని మళ్లీ ఏమయినా అంటుందేమోనని అతని భయం.

రజనిగూడా బట్టలు సర్దసాగింది.

'వదినా' తార పిల్చింది.

'ఆఁ'

'ఇవన్నీ ఎందుకు సర్దుతున్నావు? అన్నయ్య ఎక్కడికయినా వెళ్తాడా?'

'ఆఁ' అదేవిధంగా పనిలో మగ్నమయి రజని సమాధానమిచ్చింది.

'వదినా! అన్నయ్య ఎక్కడికి వెళ్తూన్నాడు? నీవు అలా మాట్లాడుతున్నావేం? ఆరోజున ఏడ్చావు. ఇవాళ అన్నయ్య ఎక్కడికో వెళుతున్నాడు. కాని నీవు మాత్రం పరాయిమనిషిలా నాతో మాట్లాడుతున్నావు. వదినా! నాదగ్గరకూడా దాస్తావా? చెప్పవూ వదినా? నా దగ్గరకూడా దాస్తావేం! చెప్పవదినా?'

'....................'

'వదినా! నీకుగూడా తెలియదా!' తార రజనిని కౌగలించుకుంటూ అడిగింది.

'నాకు తెలుసు తారా, విని ఏమిచేస్తావు? నీకు గూడా.........'

'అవునవును నా కెందుకు? నా వదిన బ్రతికివున్నాసరే చచ్చినాసరే, ఏడ్చేందుకు ఆమెకు నేనేమవుతాను? ఇదేకదూ వదినా, నేటిదాకా ఈ సంగతే నాకుతెలియదు. నీవు చెప్పివేశావు. నమస్కారాలు' తార తనకన్నీటి వేగాన్ని ఆపుకుంటూ అక్కడినుండి వెళ్లిపోసాగింది.

'ఓ తారా కొంచెం ఆగుతేనా—!'

తార వినిగూడా విననట్టు నటించింది. ద్వారంవద్ద కొంచెం ఆగింది. కాని వెనుకకు తిరుగలేదు.

'తారా, ఆగు నేను చెప్తాను. నీవే నేనంటే ఏవగించుకుంటే ఎవరి సహాయంతో జీవిస్తాను తారా! ప్రేమమయమయిన నీ ఒడిలోనే గదూ నాకు కొంచెం శాంతి దొరుకుతూవున్నది'—అంటూ రజని తారచేయి పట్టుకున్నది.

రజని తార కన్నీటిని చీర చెరుగుతో తుడుస్తూ అన్నది. 'తారా కూర్చో, అంతా చెబుతాను.'

జరిగిన సంగతిఅంతా విని తార కోపంతో మండిపోయింది. 'ఏమి! ఇంతవరకు జరిగినదా? నేనీ అత్యాచారాన్ని జరుగనివ్వను. ఏమీ అన్నగారి కర్తవ్యం! ధర్మం యిదేనా? నీ రక్షణ యిలాగే చేస్తూన్నారా! ఛీ ఛీ, ఇలాంటి మనుష్యుల్ని..............'

'తారా, అలా అనకు' రజని తారనోటికి తనచేయి అడ్డుపెడుతూ అన్నది.—'ఏమయినా ఎంతచేసినా నీకు అన్నగారు. మంచివారయినా, చెడ్డవారయినా మనయిద్దరికి పూజ్యులు. కాని, తారా పతిసుఖంలోనే స్త్రీ సుఖంగూడా.............'

'చాల్లే యింక వూరుకోఒదినా. స్త్రీ, పురుషుడు కొనుక్కొన్నదానికాదు. ఇద్దరికీ సమానమయిన అధికారాలే ఉన్నాయి. పురుషుడు స్త్రీని తృణీకరిస్తే స్త్రీగూడా పురుషుని..........'

'ఊరుకో తారా. అలా అనగూడదు. నిజమే తారా, పురుషులు మనకు ఎన్నో అపచారాలు చేస్తూన్నారు. అపరాధి మనలను నీచదృష్టితో చూస్తే మన కర్తవ్యం ఏమిటి? అతనిని ఉదారమయిన దృష్టితో చూడడమే, అదే అతనికి తగినశిక్ష.' రజని వ్యాకులపడుతూ అన్నది.

'అయితే ఏమి! స్త్రీలు ఎల్లకాలం పురుషులు తన్నేతన్నుల్ని, చేసే దురహంకారపు పనులను సహిస్తూ 'అబ్బా' అనిగూడా అనకుండా వుండమనియా?'

'కష్టాల్ని సహిస్తూ 'అబ్బా' అని అనకుండా వుండవలసినదని ఎందుకంటాను తారా. ఈ అత్యాచారాలకు వ్యతిరేకంగా మనం ఆందోళన చెయ్యాలి, చేస్తూనేయున్నాము. కాని అత్యాచారాలద్వారా అత్యాచారాల్ని ఆపుజేయగూడదు. వాటిని ఆపేందుకు మనం స్వార్థత్యాగం చేయాలి. ఆత్మ బలిదానం చేయాలి.'

'ఒదినా'

కాని రజని ఆగలేదు.

'మనం ఈ అత్యాచారాల్ని ప్రేమ, త్యాగం, సహనశీలత, ధైర్యం, బుద్ధి వీటి ఆధారంతో అరికట్టగలము. వారిని తిరిగి తిట్టి అత్యాచారాలు చేసుకుంటూ అరికట్టలేము.'

'ఒదినా, సిద్ధాంతాలు సిద్ధాంతాల్లాగానే వుంటాయి.'

'కాదు తారా. అవే అబద్ధాలయితే మనం వాటిని త్యజించాలి.'

'అయితే, ఇంకేం, నిన్ను నీవే చెరుచుకున్నావు. నేనేంచేసేది? అనుభవించు.'

'బాగా ఆవేశంచెందావు తారా. కొంచెంసేపు నిద్రించు. ఇంతలో నేనీపనిని పూర్తిచేస్తాను.'

తార మాట్లాడకుండా వెళ్లిపోయింది.

ఇంక రజని, వెళుతూన్న తారను చూస్తూ, మూర్తిలా నిలబడిపోయింది. ఈ అమాయికమయిన బాలిక మనస్సులో ఎంత సహానుభూతి, ప్రేమ, దయ వున్నాయి!

ఆమె ప్రియుడు ఆమెను తృణీకరించినాడు. ఆ అమావాస్యనాటి ఘోర అంధకారంలో— తడుముకుంటూవున్న ఆమెకు యీ ప్రేమమయి తార అనే క్షీణజ్యోతి కనబడింది. ఆ జ్యోతితో తనత్రోవను ప్రకాశవంతంగా చేసుకొనేందుకు ప్రయత్నించి ముందుకు నడుస్తూ ఈశ్వరుడుచూపిన ఈ దయకు ఈశ్వరునికి ధన్యవాదాలర్పించింది.

♦ ♦ ♦ ♦

అరుణ్ ఉషను వివాహమాడాడు. పెండ్లివారు ఆనాడు తిరిగివచ్చేడు రోజు. రజని దుఃఖ భారంతో కృశించిపోతున్నది. కాని కండ్లవెంట కన్నీరుకారిస్తే భర్తగారి భావిసౌఖ్యానికి అపశకునప్రాయమేమోనని ఆవేదన. దుఃఖాన్నంతా దిగమ్రింగుకుంది. తనపనుల్ని తాను చూచుకుంటూ ఉండిపోయింది.

కాని తార తన మనస్సును ఆపుకోలేకపోయింది. తలనొప్పి అనే వంకతో భోజనంకూడా చేయక నిదురించింది.

మెల్లమెల్లగా పెండ్లి వూరేగింపు వచ్చింది. రజని అమితోత్సాహంతో క్రొత్త పెళ్లికూతురికి స్వాగతం యిచ్చేందుకు వెళ్లింది—ఈ దృశ్యంచూచి అరుణ్ గూడా చకితుడయిపోయాడు.

సాయంకాలం రజని తన బహుమూల్యమయిన ఆభరణాలతో ఉషను అలంకరిస్తూ అన్నది—చెల్లీ, నీవు వారిని సుఖపెట్టు (గద్గదస్వరంతో) అభాగ్యురాలనగు నేను ఆయన సేవ బాగాచేయలేకపోయాను. కాని నీవుమాత్రం నిజంగా ఉషవే. చెల్లీ, వారి జీవనంలో సుఖమయమయిన ప్రభాతం తీసుకొనిరా.

'జీజీ' ఉష సిగ్గుతో తలవంచుకున్నది.

'ఛీ, ఇందులో సిగ్గుపడవలసిన సంగతి ఏముంది? పిచ్చిదానా' రజని నవ్వుతూ ఎర్రని మృదువయిన ఉష బుగ్గలమీద మెలిబెట్టింది.

'రజనీ' బైటనుండి అత్తగారి పిలుపు వినబడింది. 'ఓ రజనీ,—ఎక్కడపని అక్కడే వున్నది. దాన్నంతా వదిలి ఎక్కడికి వెళ్లావు?'

రజని ముఖం తెలతెలబోయింది. తొందరగా తనచేయి వదిలించుకొని గదినుండి బైటకు వెళ్ళిపోయింది.

ఉష చూస్తూనే వుండిపోయింది. తన సవతినిగురించి తాను ఎన్ని అభూతకల్పనలు కల్పించుకొన్నది! కాని జీజీమాత్రం సాక్షాత్తుదేవి. ఇలాంటిదేవిని పొందిగూడా వారు—

ఇంక ఆలోచించలేకపోయింది.

◆ ◆ ◆ ◆

'అబ్బో, ఒదినా, ఇంత అలంకరించుకొని ఎక్కడికి వెళుతున్నావు? ఎంతో అందంగా వున్నావు. ఒదినా ఈ సమయంలో అన్నయ్య నిన్ను చూచాడా అంటే ఉషనువదలి నీమీదనే......అరే, వినిపించుకోకుండానె వెళుతూన్నావా? కొంచెం ఆగు ఒదినా...జవాబయిన చెప్పు—ఎక్కడికి వెళుతున్నావు? కొంచెం ఆగు, నేనుగూడా వస్తూన్నాను.'

'వద్దు, వద్దు, నీవు వద్దు, నేను ఒంటరిగా వెళ్తాను. యివాళ నా గర్భాధానపు రాత్రికదూ—' చూడు—అదుగో, నాకోసం ఎదురుచూస్తూన్నారు. ఆలస్యమయిందా అంటే కోపగించుకుంటారు.

'ఒదినా, పిచ్చిదానవు అవకు—అక్కడ ఎవరూలేరు—ఆగు ఒదినా.'

'కాదు, కాదు. నేను వెళ్తాను.'

'ఒదినా,'

'నన్ను ఆపకు, వెళ్ళనియ్యి.'

ఎదుట నది. భయంకరరూపందాల్చి నోరుతెరుచుకొని రజనిని ఆహ్వానిస్తున్నట్లున్నది. తరంగాలు గట్టుకు కొట్టుకొని భయంకరాట్టహాసం చేస్తున్నాయి.—తార—కాదు—మానవుని ఈ మోహంచూచి ఆకాశంమీద మేఘాలు గర్జించి గర్జించి తమకోపాన్ని వెలిబుచ్చుతున్నాయి. దాహంవలన గిలగిల కొట్టుకొంటూన్న జీవాలకొరకు నీటిని కురిపించే ప్రయత్నంలోనూ, భూమిమీద పనికిరాకుండా ఉన్న వస్తువుల్ని ఎగరకొట్టుకొని తీసుకుపోయే ప్రయత్నంలోనూ—తుపాను ప్రబలమయిన వేగంతో మగ్నమయివున్నది.

ఘోర రాత్రి. నాల్గువైపుల ఘోరాంధకారం వ్యాపించివున్నది. భయంకరమైన తుపాను—కాని పడుతూ లేస్తూ వెళ్లుతూనే వున్నది రజని—

తార మేల్కొంచింది. ఆమె శరీరమంతా ముచ్చెమటలు పోశాయి. ఆమె శరీరం వణుకుతూ వున్నది. అబ్బా ఎంత భయంకరమైన స్వప్నం.

తార హృదయం ఏదో ఆశంకవలన కంపించింది.

ఆమె మెల్లగా ఒదినదగ్గరకు చేరింది.

గదిలో లైటు వెలుగుతూనేవుంది. ఏమి ఒదిన యింకా మేల్కొనియే వున్నదా? అరే తలుపులు గూడా వేసుకొనలేదే, ఆమె మెల్లగా తలుపుతెరచి లోన ప్రవేశించింది. లోన రజని మంచంమీదపడి అంతిమశ్వాస తీసుకొంటూ వుంది.

ఒదినా! ఒదినా! అంటూ తార రజనిదగ్గరకు చేరింది. ఒదినా! ఇదేమి......దగ్గరే ఖాళీ అయిన విషపు సీసా పడివున్నది.

'ఒదినా!' తార ఆపుకొనలేక ఏడ్చింది. తార స్వరంవిని రజని మెల్లగా కండ్లువిప్పింది. 'వచ్చావా! తారా - ఇంక నీ ఒడిలో - నీ ప్రేమమయమయిన ఒడిలో - సుఖంగా చనిపోతాను. నీదగ్గరే సెలవు తీసుకోవలసివున్నది.'

'ఒదినా, ఇదేమి, ఇలాచేశావు?'

'ఏది...ఉచితమో...అదే...నేను వారి...మార్గంలో...అడ్డు...అయ్యాను...సెలవు...తారా...క్ష...మిం...చు...తా...రా' రజని ఆ సుఖమయమయిన ఒడిలోనే అంతిమశ్వాస వదిలింది.

తార ఒదినమీదబడి ఏడ్వసాగింది.

♦ ♦ ♦ ♦

అటు తూర్పున ఉషఃకాలమయింది. నాల్గువైపుల ప్రకాశం వ్యాపింపసాగింది. రజని ఈ ప్రపంచాన్నుండి సెలవుతీసుకొన్నది.

అరుణ్ కి మాత్రం ఆ సెలవు జ్ఞప్తియేలేదు.

ఉషాదేవి పూజలోనే మగ్నమయి ఉన్నాడు.

(హిందీనుండి)